

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **C.**, so sídlom v **B.**, zastúpenému Advokátskou kanceláriou **A.**, so sídlom v **B.**, proti žalovaným **1/ A.**, bývajúcej vo **V.** a **2/ A.**, bývajúcej vo **V.**, o **zaplatenie 1 072,82 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 4 C 174/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. mája 2014 sp. zn. 6 Co 2/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom zo 16. októbra 2013 č.k. 4 C 174/2013-39 žalobu zamietol a žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že účastníci uzatvorili zmluvu o revolvingovom úvere, ktorá je spotrebiteľskou zmluvou. Súd prvého stupňa poznamenal, že výška mesačnej úrokovej sadzby 2,14 %, mesačného poistného 0,65 %, ako aj poplatok z omeškania zo splácaním úveru 8 % z každej mesačnej splátky a úrok z omeškania 0,8 % denne z dlžnej čiastky nebol medzi zmluvnými stranami dojednaný individuálne, ale s odkazom na Sadzobník poplatkov (č.l. 26 spisu). Konštatoval, že podľa § 4 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úverov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere, od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Keďže žalovaná 1/ čerpala finančné prostriedky spolu vo výške 1.493,40 eur a splatila 2.014,38 eur, súd prvého stupňa preto žalobu žalobcu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29. mája 2014 sp. zn. 6 Co 2/2014 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd skonštatoval, že súd prvého stupňa

správne zistil skutkový stav a správne naň aplikoval príslušné zákonné ustanovenia. Dodal, že v danom prípade pri uzatvorení zmluvy o poskytnutie revolvingového úveru došlo k nerovnomernému postaveniu vo vzťahu spotrebiteľ – dodávateľ, čo spôsobilo značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov, na ktorú súd prvého stupňa dôvodne prihliadol. Za neplatné považoval i dojednanie o uzavretí poistnej zmluvy. Poznamenal, že postup žalobcu skôr naznačuje, že pri uzatvorení zmluvy o revolvingovom úvere vnútil žalovaným pristúpiť k ďalšiemu právnemu vzťahu, ktorý ako súčasť zmluvy o revolvingovom úvere ani nespĺňa náležitosti riadnej poistnej zmluvy. K námietke žalobcu, ktorý poukazoval na skutočnosť, že časť obsahu zmluvy sa môže určiť i odkazom na všeobecné obchodné podmienky, prípadne na iné obchodné podmienky, odvolací súd uviedol, že podstatné náležitosti zmluvy predpísané zákonom musia byť zapracované priamo v texte zmluvy. Údaj o mesačnej úrokovej sadzbe (resp. ročnej percentuálnej miere nákladov) nie je možné považovať za vedľajšie, menej podstatné dojednania, ale za údaj, uvedenie ktorého sa vyžaduje priamo zo zákona. Je preto potrebné takýto údaj uviesť priamo v texte zmluvy, aby bola zabezpečená istota, že druhý účastník zmluvy sa s takýmto údajom má možnosť riadne oboznámiť. Keďže v prejednávacom prípade tomu tak nebolo, okresný súd návrh žalobcu správne zamietol. S poukazom na uvedené konštatoval, že je neopodstatneným odvolacím dôvodom žalobcu jeho tvrdenie o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním, v ktorom namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorým – podľa jeho názoru – došlo k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) – prípustnosť dovolania je založená § 237 písm. f/ O.s.p. Zmluva o úvere, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú Všeobecné obchodné podmienky bola uzavretá v súlade so zákonom č. 258/2001 Z.z. a Obchodným zákonníkom. Jej podpisom žalovaní potvrdili, že sa s ňou riadne oboznámili a súhlasia s ňou. Súdy založili svoje rozhodnutia na tom, že ide o zmluvu spotrebiteľskú. Podľa názoru dovolateľa ide ale o tzv. absolútny obchod, ktorý sa riadi Obchodným zákonníkom bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkového vzťahu. Nesprávny je tiež právny záver súdov, že úver bol poskytnutý bezúročne a bez poplatkov. Žalobca žalovaných dostatočne upozornil na nevyhnutnosť preštudovania zmluvy a jej neoddeliteľných súčastí. Nároky uplatňované v tomto konaní sú v celom rozsahu opodstatnené a rozhodnutia súdov označil za príliš formalistické. Navrhol

napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu ďalšie konanie.

Žalované 1/ a 2/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Dovolanie žalobcu nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku (§ 238 ods. 1 O.s.p.), najvyšší súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a napadnutý je potvrdzujúci rozsudok, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p. Dovolanie žalobcu nie je preto podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Vzhľadom na uvedené by prípustnosť dovolania žalobcu mohla založiť len procesná vada konania uvedená v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z tohto ustanovenia nemožno vyvodit'.

Žalobca v dovolaní namieta, že súdmi mu bola odňatá možnosť konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

K dovolateľom tvrdenému odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť v dôsledku toho, že – ako uvádza – napadnuté rozhodnutie, je nedostatočne odôvodnené.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje

za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijalo 3. decembra 2015 Stanovisko, ktorého právna veta uvádza, že „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami, a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci *García Ruiz* proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia.

Prihliadajúc na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvého stupňa) spĺňa vyššie uvedené kritéria pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p., a preto ho možno považovať za preskúmateľné. Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa predovšetkým zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia (1/ čoho sa žalobkyňa domáha a z akých dôvodov, 2/ aké je stanovisko žalovanej k žalobe, 3/ aké relevantné dôkazy boli súdom vykonané a aké skutočnosti z nich súd zistil, 4/ aký skutkový stav bol súdom ustálený (zistený), 5/ aké právne normy na vec aplikoval, 6/ ako tieto normy vyložil, 7/ ako subsumoval zistený skutkový stav pod aplikovanú právnu normu, 8/ aké právne závery vyplývajú vo vzťahu k podanej žalobe), súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia, ale aj ich obsahovej (materiálnej) náplni, čím sa naplňajú najmä kritéria

určitosti (prehľadnosti), zrozumiteľnosti a presvedčivosti rozhodnutia. V prejednávanej veci sa odvolací súd stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Odvolací súd pre zdôraznenie jeho správnosti poukázal na uvedené skutočnosti. Vysporiadal sa aj s odvolacími námietkami žalobcu, ktoré vyhodnotil za nedôvodné.

Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa zrozumiteľne a podrobne objasňuje skutkový a právny základ rozhodnutia, a tým aj odvolacieho súdu v uvedenom rozsahu (viď v podrobnostiach odôvodnenia rozsudkov), nie je nepreskúmateľné a plne rešpektuje základné právo účastníkov na spravodlivý súdny proces (pozri III. ÚS 115/2003).

Pokiaľ žalobca namieta, že zisťovanie skutkových podkladov pre rozhodnutie súdov nebolo správne, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p.

Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vadu takej povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v danej veci nejde). Sama tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá.

Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonával všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

Dovolateľ namieta, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je najvyšším súdom považované za relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorým možno úspešne odôvodniť (len) procesne prípustné dovolanie (čo ale nie je tento prípad); zároveň je zastávaný názor, že nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá procesnú prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (porovnaj tiež R 54/20102 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010).

Vzhľadom na to, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné a nevyšla najavo žiadna z vád uvedených v § 237 O.s.p., najvyšší súd odmietol jeho dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako procesne neprípustné.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/ a 2/ vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. marca 2016

JUDr. Viera P e t r í k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová